

UNIVERSITATEA SPIRU HARET

**FACULTATEA DE MANAGEMENT
FINANCIAR CONTABIL**

**BANCA
MONDIALA**

CUPRINS

INTRODUCERE

CAP. I SISTEMUL MONETAR INTERNATIONAL

- 1.1 APARITIA SISTEMULUI MONETAR INTERNATIONAL
- 1.2 CARACTERISTICILE SI ROLUL UNUI SISTEM MONETAR INTERNATIONAL
- 1.3 ELEMENTELE DEFINITORII ALE SISTEMULUI MONETAR INTERNATIONAL
- 1.4 DEFINITIA SI EVOLUTIA SISTEMULUI MONETAR INTERNATIONAL
- 1.5 ALEGEREA UNUI REGIM DE SCHIMB
- 1.6 DETERMINAREA CURSULUI DE SCHIMB
- 1.7 DEVALORIZAREA

CAP. II BANCA MONDIALA

- 2.1 INFIINTARE SI STRUCTURA
- 2.2 OBIECTIVELE BANCII MONDIALE
- 2.3 DESTINATIILE IMPRUMUTURILOR ACORDATE DE CATRE BANCA MONDIALA
- 2.4 BANCA INTERNATIONALA PENTRU RECONSTRUCTIE

CAP. III BANCA MONDIALA IN SOCIETATEA CONTEMPORANA

- 3.1 ROLUL ACTUAL AL BANCII MONDIALE
- 3.2 SE MAI JUSTIFICA EXISTENTA BANCII MONDIALE IN SEC. XXI?
- 3.3 RELATIILE ROMANIEI CU BANCA MONDIALA

CONCLUZII FINALE

BIBLIOGRAFIE

INTRODUCERE

In aceasta lucrare am prezentat Banca Mondiala cu structura, functiile si programele ei, unde tara noastra a devenit membra din anul 1972 iar din 1991, Banca Mondială a finanțat peste 30 de proiecte, acoperind o gamă largă de activități pentru Romania.

Analiza și consultanța este esențială pentru contribuției Băncii Mondiale la eforturile de dezvoltare a României. Resursele pe care Banca Mondială le are în domeniul dezvoltării, cercetării și al asistenței tehnice contribuie la identificarea domeniilor prioritare și la abordarea dificultăților din procesul de dezvoltare.

CAP. I SISTEMUL MONETAR INTERNAȚIONAL

1.1 APARIȚIA SISTEMULUI MONETAR INTERNAȚIONAL

Până în 1944, inexistența unor reglementări la care să adere majoritatea țărilor făcea ca relațiile dintre state să se desfășoare pe baze bilaterale. Totuși forme incipiente de organizare a relațiilor monetare, dar nu erau ceea ce numim astăzi sistem internațional, atât din cauza gradului redus de cuprinde a statelor, cât și a faptului că reglementau doar secvențial problematica relațiilor monetare.

În a doua jumătate a secolului XIX-lea, majoritatea statelor europene se confruntă cu o serie de dificultăți de ordin monetar, ca urmare a modului defectuos în care funcționa sistemul bimetalist aur-argint sau cel monometalist argint. S-a considerat atunci că stoparea acestor dezechilibre putea fi realizată prin adoptarea unui sistem monetar comun, stabilirea unor varietăți fixe între monedele naționale sau față de o monedă etalon (aspect care facilita schimburile comerciale), reglementarea emisiunii și circulației monedelor așa-zise comerciale, cu ajutorul cărora se făceau plăți către țările din afara uniunii.

Acele încercări de reglementare, faptul că relațiile comerciale, pentru început, se limitaseră doar la statele membre ale uniunii dar, în special, limitele regimului monetar bazat, parțial sau total, pe argint, în condițiile în care valoarea acestui metal cunoșteau o depreciere rapidă au făcut ca sistemul să cadă rapid în desuetudine, cu timpul fiind repudiat. **Uniunea Monetară Latină** a fost prima formă de organizare care a luat ființa în 1865 și s-a constituit în jurul francului francez; la ea a aderat, inițial, Franța, Belgia, Italia, Elveția și Grecia iar, ulterior, și alte state, prin care și România. A doua uniune monetară a fost cea constituită la început din Prusia și Austria (în 1875) și extinsă mai târziu prin aderarea altor state.

Blocurile monetare, ca a doua formă de organizare monetară incipientă, sunt specifice perioadei interbelice, principala lor caracteristică fiind aceea că se axau pe o monedă pivot și pe o serie de monede numite satelite. Sistemul blocurilor monetare poate fi caracterizat mult mai reglementat în raport cu predecesorul său. Astfel, tehnicile monetare se caracterizau prin stabilirea unui raport între moneda pivot și cele considerate satelite,

convertibilitatea totală între cele două categorii de monede, concentrarea rezervelor valutare la statul emitent al monedei pivot, reglementare relațiilor monetare ale statelor membre ale zonei în raport cu statele membre. Au existat următoarele blocuri monetare (în funcție de moneda considerată pivot) : blocul lirei sterline, blocul francului francez, blocul dolarului.

Zona monetară a fost a treia formă de agregare monetară, inferioară sistemului monetar internațional, caracteristică pentru perioada postbelică. Într-o oarecare măsură ea a constituit o formă mai evoluată a blocurilor monetare, fiind consecința directă a destrămării sistemului colonial al marilor puteri. Pricipalele zone monetare au fost cele ale lirei sterline și francului francez, ale căror caracteristici pricipale au fost : convertibilitatea deplină între monedele țărilor membre ale zonei, mișcări de capital libere între statele membre și rezervele valutare constituite în principal din moneda considerată etalon, dominată pentru zona respectivă.

În concluzie, putem spune că **uniunile monetare, blocurile și zonele monetare nu au condus la reglementarea globală a relațiilor monetare dintre state, dovadă lipsa lor de perenitate, și au avut un caracter limitat din punctul de vedere al gradului de cuprindere.** Aceste trei forme nu au reușit să asigure o stabilitate a raporturilor valorice dintre monedele naționale (singura cale spre schimburi comerciale echitabile), nu au determinat sporirea cantitativă și calitativă a rezervelor valutare, nu au avut ca urmare echilibrarea balanțelor de plăți (în cazul apariției de deficite sau excedente) și, în sfârșit, ceea ce este mai grav pentru că relațiile monetare nu erau reglementate la nivelul ansamblului mondial, ele intrau în contradicție cu interesele altor țări, care răspundeau cu contra-măsuri.

1.2 CARACTERISTICILE ȘI ROLUL UNUI SISTEM MONETAR INTERNAȚIONAL

Operațiunile cu strainatatea

Emisiunea monetară este unul din atributele suveranității statelor. Existența națiunilor suverane și deschiderea către exterior pun problema conversiunii unităților monetare între diferite țări, ca urmare a tranzacțiilor comerciale sau financiare între agenții

economici rezidenți sau nerezidenți.

Sistemul monetar internațional (SMI) poate fi definit ca ansamblul regulilor care permit asigurarea acestor tranzacții, determinând compatibilitatea sistemelor monetare naționale.

Existența unui SMI nu are sens doar în raport cu nevoia de a asigura buna funcționare a comerțului internațional.

Dacă toate țările ar avea aceeași monedă, problema determinării cursului de schimb, adică operațiunea care permite convertirea unei monede în alta, nu s-ar pune. Și aceasta tocmai ca pe lângă moneda națională există monede străine (numite devize), încât se simte nevoia unui SMI.¹

Balanta platilor

- Definiție: Balanța plăților este un document contabil care indică schimburile externe (importuri sau exporturi) ale unităților economice rezidente cu restul lumii. Schimburile pot avea ca obiect mărfuri, servicii sau capitaluri.
- Conținut: Schimburile de mărfuri, de servicii (transporturi, asigurări, brevete și redevențe, turism, servicii bancare), la care se adaugă transporturile unilaterale fără contraprestație monetară (de exemplu vărsamintele statului către organizațiile internaționale) formează operațiunile curente. Rezidenții și nerezidenții pot de asemenea să schimbe fluxul de capital. Aceasta din urmă ia diferite forme: împrumuturi, investiții de portofoliu executate în scopul unui plasament, investiții directe adică cumpărarea de părți din proprietatea unei întreprinderi cu scopul deținerii controlului.
- Probleme: Toate aceste operațiuni au cel puțin două probleme:
 - 1) cea a conversiei unităților monetare (cum se produce schimbul cu partenerii străini care posedă monede diferite)

2) cea rolului statului. Acesta din urmă trebuie să ia cursurile de schimb să fixeze în mod liber (schimburi flotante) sau, dimpotrivă , trebuie să intervină în determinarea cursului de schimb (schimburi fixe)

Cursul de schimb și piața schimburilor

Cursul de schimb este cantitatea de monedă națională necesară pentru obținerea unei unități dintr-o monedă străină .De exemplu $1\$=5F$ este cursul de schimb al francului în raport cu deviza americană.

Piața schimburilor este locul unde se schimbă devizele și se formează cursul de schimb. Este vorba de o piață interbancară , nelocalizată care funcționează continuu (5 zile din 7). Cambiștii sunt conectați unii cu alții printr-o rețea perfecționată de comunicare. ²

1.3 ELEMENTE DEFINITORII ALE SISTEMULUI MONETAR INTERNAȚIONAL

După cum era evident, lunga istorie a omenirii nu este altceva decât o continuă luptă pentru resurse și, implicit, putere. Multe populații destul de dezavantajate la acest moment, sau chiar unele deosebit de avantajate, lansează apeluri de ură, dezordine ș.a. pe baza unor urmări directe ale "Momentului Bretton Woods" îndreptate fie asupra Statelor Unite, fie asupra Marii Britanii, fie asupra Germaniei, etc.. Totul, dar absolut totul, nu este decât inconstiența neputinței și inconsecvenței celor care acuză.

Experții americani și englezi au inițiat convorbiri despre viitoarea ordine monetară postbelică încă din anul 1943, care au stat la baza discuțiilor preliminare ale Conferinței convocată la inițiativa SUA la Bretton Woods (în statul american New Hampshire), la 1 iulie 1944, la care au participat delegați din 44 de state.

De ce, inițial, numai ei? Simplu:

- erau aliati,
- Europa, Rusia, s.a. nu mai existau din punct de vedere economic, financiar sau cum se dorește privit,
- oricine ar fi făcut ca ei, atât timp cât americanii erau în plină dezvoltare economică, resursele de aur, devize, etc. le aveau nu intacte și imens sporite, iar britanicii, fosta putere financiară a lumii, care "dicta" indirect etaloanele monetare, se afla în prag de colaps și dorea să nu piarda trenul istoriei (alianța cu SUA).

De ce, la Bretton Woods, tot numai ei (cu referire la câștigători)?

Simplu:

- ceilalți "44" practic nu existau,
- unica forță a momentului, în "persoana Rusiei" s-a mulțumit cu crearea visului stalinist al "puterii comuniste", având alte planuri care s-au întrupat mult mai târziu în sistemul monetar al rublei (ulterior dispariției "marelui ideolog" care știa să lupte și să intrige, fără vreo legătură la economie).

La Bretton Woods, americanii au început prin a propune un sistem monetar bazat pe aur, în special datorită faptului că ei dețineau peste 60 % din rezerva de aur occidentală. Britanicii, a căror delegație era condusă de renumitul J.M. Keynes, au propus crearea unei bănci mondiale și a unei monede internaționale (bancor-ul sau bancaurul) în ideea de a elimina total aurul din circulație și a da o șansă Marii Britanii, chiar și înaintea SUA.

"Inteligenții" americani s-au trezit și au sesizat "pierderea de teren" ("spectatorii" - restul delegațiilor - au fost destul de acord cu această idee în special datorită faptului că se aflau în poziții similare Marii Britanii) dar, având în vedere experiența acumulată de ei în perioada "Marii Depresiuni Economice", nu au refuzat ideea și au venit cu o contrapropunere de a se crea o monedă internațională (unitas-ul) care să aibă la bază tot marea lor rezerva de aur (peste

doua treimi din rezerva monetară internațională).

Ambele proiecte, atât cel britanic cât și cel american se bazau pe tot amintita "inerție de sistem", având o bază comună în:

- adoptarea unui sistem de cursuri fixe care să nu se bazeze pe deflație (asemănător celui existent până în 1914);
- crearea unui organism internațional care să aibă misiunea să acorde împrumuturi statelor ce ar fi înregistrat deficite ale balanțelor de plăți (de unde au și apărut dezacordurile dintre SUA și Marea Britanie, din cauza atât a naturii instituției nou create și a modului de apărare a paritațiilor fixe între monede cât și a dorinței de supremație a monedei proprii - istorica lira sterlină contra puternicului dolar).

Cine a câștigat? S-ar putea spune că "spectatorii"... Ei se aflau în poziția ingrată de a găsi o soluție de viabilitate a monedelor proprii în opoziție directă cu pericolul sovietic (Este chiar atât de greu de intuit ce s-ar fi întâmplat în cazul retragerii americane de pe teritoriul european?) dar și cu faptul că SUA avea un portofoliu important de creanțe asupra statelor cărora le furnizaseră armament și resurse în cursul războiului. S-ar putea spune că americanii... Bretton Woods este similar cu recunoașterea supremației monetare americane, poziția SUA având câștig de cauză datorită conjuncturii în care se desfășurau negocierile. Cine știe cu adevărat?!?

Cert este că, pentru prima dată, s-a adoptat un Sistem Monetar cu vocație mondială și s-a organizat cadrul instituționalizat pentru sprijinirea și supravegherea aplicării acestui sistem, mai ales ca urmare a creării Fondului Monetar Internațional (FMI). Aceste reglementări și instituționalizări s-au situat în contextul mai larg al căutărilor pentru colaborare între națiuni în domeniul relațiilor internaționale, fiind o încercare, în general pozitivă, de cooperare internațională într-o problemă nevroalgieică și de importanță esențială pentru economia mondială, cu toate că a conținut neajunsuri destule de majore (care au dus la

situația actuală de prelungita instabilitate financiar-monetary internațională - neajunsuri datorate atât modului cum au fost concepute unele componente ale sistemului cât și nerealizării principiilor de bază ale acestuia).

Sistemul Monetar Internațional preconizat la Bretton Woods a facilitat crearea unui mecanism efectiv de decontări multilaterale, s-au liberalizat într-o măsură importantă mișcările de capital, s-au asigurat pentru un timp mijloacele de plată și credit, facilitându-se pe aceasta bază dezvoltarea economică în țările participante și a schimburilor comerciale internaționale. Principiile pe care s-a clădit acest sistem au fost:

-1- Etalonul aur-dolar (rolul internațional al dolarului american).

Intr-un sistem monetar, rolul esențial îl deține etalonul, elementul fundamental de referință pentru monedele naționale, la Bretton Woods stabilindu-se ca etalon monetar aurul și dolarul american, dar, treptat, unicul etalon rămânând dolarul. Dolarul devine un ban național de credit, convertibil inițial în aur, dar numai în relațiile oficiale externe, fiind declarat "de facto" "la fel de bun ca aurul" iar, ulterior, ca fiind "mai bun ca aurul", ceea ce i-a consacrat ascensiunea ca monedă internațională.

Rolul internațional al dolarului înseamnă că, în moneda națională a SUA se constituie rezervele valutare ale altor state, se exprimă prețurile mondiale, se derulează cea mai mare parte a plăților internaționale, se acordă credite externe sau se efectuează investiții în străinătate, ceea ce reprezintă un considerabil avantaj pentru economia și pentru firmele americane.

C-am nedrept pentru restul statelor, nu-i așa? Sau totul este o aparență? Să vedem...

Marea Britanie, marea putere colonială, nu era nimic altceva decât o putere a armelor și exploatarea resurselor necuvenite. Cumplit dar adevărat (Nu uitați niciodată că oricine ar fi făcut ca ei, martoră fiind istoria umană!). Asemenea puteri au mai fost și Franța, Germania, Spania, Portugalia, Italia, Turcia, dar, contrar lor, britanicii au fost ceva mai practici, mai

inteligenți. Să ne amintim de faptul că ei au startat revoluția industrială și au generat noul progres general al omenirii. Celelalte state s-au complăcut în "marea lor putere" dar, cu trecerea timpului, au "importat" revoluția industrială și tot ceea ce implica ea (mari mișcări monetare, relații internaționale, etc.).

SUA este principala beneficiară a spiritului britanic, în special

datorită faptului că a fost colonie britanică cât și, ulterior, datorită faptului că totul a fost clădit în această țară pe "normele intereselor umane" (termen relativ acceptabil la ideea de economie de piață), fără a mai lua în calcul și abundența resurselor naturale.

Dintre statele europene, pe lângă Marea Britanie, a excelat Germania, clădită pe oameni pe cât de muncitori pe atât de dornici de putere. Inițial, componența stăpânitoare a "dulcelui sistem colonial" a ajuns în situația în care dezvoltarea economică și spiritul întreprinzător să o aducă în poziția ciudat de reală de a solicita stăpânirea lumii (în strânsă competiție cu statele relativ suverane ale momentului). Și așa a venit primul război mondial... Apoi al doilea... Apoi actualul război economico-financiar inițiat de geniul japonez și adoptat apoi de toți cei care își permit (în special Germania care și-a dat seama că trebuia să cucerească financiar, tehnologic, etc. lumea și nu cu puterea armelor și a lagărelor de concentrare).

Celelalte state europene, chiar dacă s-ar găsi cineva să acuze o oarecare nedreptate "de poziție" niciuna nu a fost mai "răsarită". Franța, o mare putere a momentului, a avut doar genii ale momentului care o mai "săltau" din când în când, baza puterii fiind tot exploatarea colonială (și, ulterior, tradițiile create). Italia, bazându-se pe vechiul Imperiu Roman și tradițiile induse de acesta... tot o putere colonială, în ciuda inteligenței și culturii acesteia. Spania și Portugalia, Turcia, care dețineau resurse enorme,... au fost și au rămas tot puteri coloniale, fără o legătură la evoluția vieții din jurul

lor, sufocându-se și devenind... ceea ce au fost, deoarece sunt semne de trezire. Si comentariile ar putea continua. Echilibrul vieții de zi cu zi certifica afirmațiile anterioare, totul fiind o lupta surdă a intereselor de unde va câștiga doar cel puternic sau, cel mult, și cel favorizat.

Ar fi cazul să oprim aceste comentarii născute din dorința de a se sesiza ca pe cât de condamnat este SUA pentru "sistemul Bretton Woods" pe atât este de admirat, și, pe cât de mult este condamnată SUA, cu atât mai mult merită condamnați cei care o fac ascunzându-și incapacitatea, prostia, vulnerabilitatea. Oricine ar fi facut asemenea lor (imaginați-vă ce s-ar fi intamplat daca in locul SUA conjunctura oferea șanse regimului taliban fundamentalist din Afganistanul anului 2000?!)

Revenind la istoricul sistemului monetar ajungem la momentul anului 1971 când s-a suspendat convertibilitatea în aur a dolarului american trecându-se, de fapt, la demonetizarea aurului.

Din acest moment expansiunea dolarului practic nu mai avea limite. Economia americană, folosind moneda proprie, atât pe plan intern cât și pe plan extern, nu cunoaște restricțiile lipsei de valută și poate promova pe arena mondială o politică expansionistă prin intermediul monedei.

Situația a generat (și încă generează) o serie de consecințe cum ar fi faptul că, asigurarea banilor necesari schimburilor internaționale presupune cantități mari de dolari circulând în afara economiei americane, adică un deficit economic al balanței de plăți a SUA, iar corectarea acestui deficit ar lipsi economia mondială de resursele banești necesare. Acest lucru a permis la SUA să își permită să mențină aceste deficite (comparativ cu celelalte state pentru care acest lucru este un semn de alertă, fiind necesare eforturi de corectare și de achitare a datoriilor) și să consume mai mult decât produc pentru a "asigura" dolarii utilizați în schimburile internaționale (acest lucru a fost descris ca fiind "secretul deficitului fără lacrimi, care permite să iei fără să dai, să acorzi credite fără să te imprumuți și să primești fără să plătești", țările lumii fiind să aleagă "sau lichiditate internațională sau echilibrul balanței americane".).

-2- Principiul universalității.

Acest principiu care trebuie să stea la baza sistemului, constă în aceea că orice stat trebuie să adere la FMI, deci la Sistemul Monetar. Acest principiu nu a fost respectat niciodată, o serie de țări, inclusiv cele cu un vast potențial natural și economic, cu un rol important în arena internațională, cum ar fi fosta URSS și altele, nu au aderat niciodată la FMI și nu au devenit membre ale sistemului.

În realitate, până în anii '60, Sistemul valutar a funcționat ca un club al țărilor capitaliste dezvoltate în care poziția privilegiată a SUA a fost suportată de alte țări membre care erau angajate puternic în refacerea economiei după război. Începând mai ales cu anii '70, divergențele de interese dintre țările dezvoltate, precum și între acestea și cele în curs de dezvoltare (fără a mai lua în calcul blocul monetar al rublei), trec pe primul plan în domeniul monetar, astfel încât vocația de universalitate a Sistemului s-a confirmat a fi irealizabilă.

Istoric, sistemul poate fi descris de următoarele evoluții: în perioada 1949 - 1956 cursurile de schimb au avut o stabilitate bună dar cu semne de presiune, în 1957 - 1959 se înregistrează revalorizarea francului francez urmată de revalorizarile monedelor europene din anii '60 (marca vest germană, guldenul olandez, etc.), perioada "finalizată" de devalorizarea lirei sterline din 1967. Pierderea unui echilibru relativ indus de lira sterlină sistemului dolarului a indus dezechilibrul major din anii '70 (când se suspendă convertibilitatea în aur a dolarului) însoțit și de criza petrolieră și startarea fenomenelor destul de generalizate ale inflației, recesiunii și dezechilibrelor plăților externe.

1.4 DEFINIȚIA ȘI EVOLUȚIA SISTEMULUI MONETAR INTERNAȚIONAL

a) Definiția SMI

Sistemul monetar internațional se bazează pe reguli care provin în mod direct din practicile comerciale impuse de către state. Aceste reguli trebuie să definească :

- Un regim de schimb constând în principii care asigură convertibilitatea între monede;
- Aprovizionarea cu bani lichizi în cantitate suficientă pentru a face față progresului comerțului internațional;
- Un sistem de rezervă care conferă diferitelor națiuni participante la schimb mijloacele de plată ce le permit surmontarea dezechilibrelor temporare între cantitățile de devize intrate și ieșite din țară;
- Mecanisme de reajustare în caz de dezechilibre ale balanței de plăți curente ,
- conservate pe termen mediu sau lung.

b) Convertibilitatea

Un SMI trebuie să asigure convertibilitatea monedelor și anume posibilitatea de a schimba moneda națională contra aurului sau devizelor. Există reguli de conversiune admise de toate statele , modul de convertibilitate depinzând cu strictețe de regimul de schimb ales. Convertibilitatea poate fi garantată de către autoritățile publice

(convertibilitate instituționalizată, în schimburile fixe); banca centrală care a emis moneda se angajează să o livreze sau să o răscumpere în cantități nelimitate. Convertibilitatea poate fi întreținută și în cadrul pieței (convertibilitatea comercială , în schimburile flotante).

c) Diferite Sisteme Monetare Internationale

Putem distinge de la începutul revoluției industriale , patru perioade:

- secolul al XIX –lea asista la instalarea si apogeul etalonului aur, a carui functionare este grav perturbată de inflația cauzată de primul război mondial;
- reîntoarcerea la aur în perioada interbelică dă naștere la Gold Exchange Standard (etalonul de schimb-aur), a cărui prabușire este cauzată de depresiunea din anii 1930;
- după al doilea război mondial, desființarea barierelor vamale pe planul comerțului, este însoțită de o reconstrucție a SMI pe baze noi : Gold Exchange Standard este centrat pe dolar.;²
- la începutul deceniului opt asistăm la prabușirea acordurilor de schimburi fixe , care fuseseră semnate la Bretton Woods (datorită dezechilibrelor comerciale care făceau imposibilă menținerea parității în aur a dolarului) Aceasta reprezintă trecerea la schimburile flotante

1.5 ALEGEREA UNUI REGIM DE SCHIMB

Există câteva tipuri de schimb : fixitatea (rigidă sau ajustabilă) și flotația (pură sau administrată).

A. SCHIMBURILE FIXE

Într-un regim de schimburi fixe , monedele sunt definite prin raportare la un etalon (metal prețios , deviză sau coș de devize).Fiecare monedă are un curs de schimb oficial (prin raportare la acest etalon), numit paritate.

a. Fixitatea rigidă sau irevocabilă

Corespunde unei situații în care cursurile de schimb nu sunt modificate niciodată (absența valorizării sau a devalorizării). Aceasta situație se regăsește in funcționarea etalonului aur.Este de asemenea ideea directoare a proiectului Uniunii Economice si

Monetare (UEM) din cadrul Tratatului de la Maastricht, unde cursurile de schimb între monedele europene ar deveni în mod irevocabil fixe înainte de a dispărea în sânul monedei unice.

b. fixitatea ajustabilă

Corespunde unei situații în care cursurile de schimb, rămânând fixe pot fi modificate în împrejurări excepționale, îndeosebi ca urmare a unei crize externe. Schimbările de paritate (valorizare și devalorizare) pot fi negociate cu țările partenere (cazul sistemului monetar european actual [SME]), sau pot fi impuse de către statul în dificultate (politica faptului împlinit din cadrul acordurilor de la Bretton Woods, între 1945 și 1973).¹

c. Variațiile intermarginale

Cu excepția cazului particular, când o moneda periferică este atașată unei devize a unui stat dominant pe baza unui raport care nu suferă nici o variație, fixitatea nu este niciodată absolută.

Într-un sistem de schimburi fixe , variațiile cursului de schimb se fac în anumite limite (+/- 1% în raport cu dolarul în SMI de la Bretton Woods, +/- 2.25% în raport cu ECU în Sistemul Monetar European [SME] la momentul creării sale). Băncile centrale intervin prin vânzări sau cumpărări de devize pe piața schimburilor , numai când cursul amenință să depășească fie limita inferioară , fie limita superioară a benzii de fluctuație. Când valoarea monedei naționale crește prea puternic, banca centrală o vinde contra devize pe piața de schimb. Ca efect ,crescând oferta de moneda națională , se limitează creșterea valorii ei. Invers , când moneda națională se depreciază prea puternic, se va simula cererea de monedă . În acest caz banca centrală cumpără monedă națională contra devizelor.

B. SCHIMBURILE FLOTANTE

a. Flotația pură și impură

Intr-un regim de schimburi flotante ,valoarea monedei este determinată de cererea și oferta agenților economici care se exprimă pe piața schimburilor.

La limită, flotația monedelor ar putea fi pură în sensul că băncile centrale nu ar interveni în stabilirea valorii exterioare a monedei. Totuși mai frecvent cotația este impură (sau administrată) : **chiar dacă băncile centrale nu sunt constrânse să protejeze cursurile de schimb, ele intervin prin vânzări sau cumpărări de devize sau prin modificarea ratei dobânzii** pentru a regulariza cursul de schimb și a preveni sau bloca atacurile speculative. Aceste intervenții neregulate se fac în numele apărării obiectivelor interne și nu pentru a respecta regulile referitoare la apărarea unui sistem monetar internațional.

b. Aprecierea și deprecierea

Intr-un sistem de schimburi flotante nu poate exista o devalorizare sau o creștere a valorii unei monede pentru că nu există o paritate protejată oficial de către banca centrală . Atunci când valoarea unei monede crește în raport cu alta se spune că ea se apreciază iar în caz contrar că se depreciază.

c. Semnificația flotației

Faptul că o monedă devine flotanta poate corespunde unei alegeri a regimului de schimb. Poate reprezenta de asemenea o soluție tranzitorie pentru o monedă care aparține unui sistem de schimburi fixe, dar care la un moment dat nu mai poate rezista presiunii ce se exercită asupra ei. Astfel în cadrul sistemului monetar european, lira italiană și lira sterlină au devenit flotante în septembrie 1992 pentru a se sustrage unui val de speculații (flotația permite băncii centrale să nu mai susțină cursul monedei naționale).

1.6 DETERMINAREA CURSULUI DE SCHIMB

A. COMPETITIVITATEA COMERCIALA

Atunci când un stat exportă mărfuri sau servicii obține în schimb devize , care sunt convertite în monedă națională de către exportatori (vânzări în devize). Dimpotrivă importurile necesită cumpărări în devize. Deci operațiile comerciale au un impact direct asupra cererii și ofertei de devize pe piaa schimburilor. In caz că un stat este competitiv și câștigă părți din piață asistăm la intrări de devize pe care agenții rezidenți doresc să le convertească în monedă națională . Aceasta din urmă este ,deci, solicitată și valoarea ei tinde în mod natural să crească.

B. PARITATEA PUTERILOR DE CUMPĂRARE (PPC)

Teoria PPC vede în modificările nivelului prețurilor și /sau ratei inflației factorul determinant al evoluției cursului de schimb.

a. Legea prețului unic

Această lege explică mecanismul și rațiunea pentru care cursul de schimb ar trebui sa reacționeze la modificările prețurilor sau ale ratei inflației. In teorie prețul unui coș de bunuri de consum dat trebuie să fie același de la o țară la alta , în caza contrar , consumatorii se vor aproviziona din țara care practică prețurile cele mai scăzute. Dar în această situație cursul de schimb al monedelor statului respectiv are tendința de a crește (moneda este solicitată), ceea ce tinde să corecteze modificările prețului inițial.

b. Teoria parității puterilor de cumpărare

In versiunea sa absolută , teoria PPC consideră că este necesară fixarea cursului de schimb la un nivel care egalează valoarea coșului de bunuri similare în cele două țări comparate (legea prețului unic) .In realitate existența costurilor de tranzacție diferite de la o țară la alta (transporturi, drepturi vamale, rețele comerciale) face imposibilă egalizarea nivelurilor cursurilor de schimb.

În versiunea relativă, teoria PPC consideră că este necesar să se fixeze cursul de schimb la un nivel ce compensează variația prețurilor relative: acestea sunt modificările ratei inflației în cursul unei perioade de timp care devin principalul factor explicativ al cursului de schimb.

C. SPECULAȚIA

Speculația se bazează pe vânzarea sau cumpărarea unei monede cu intenția de a o revinde sau a o cumpăra la o dată ulterioară în speranța realizării unui profit. Speculantul speră să câștige bani anticipând variațiile cursului de schimb.

a. O speculație inevitabilă

Speculația este un element cotidian al vieții. Chiar dacă nu facem nimic totuși speculăm! Să ne imaginăm spre exemplu un șef al unei întreprinderi franceze: el afirmă că va vinde marfuri unui client american, în dolari în termen de trei luni. Dacă decide să nu facă nimic, adică să ia acei dolari atunci când vor veni, aceasta semnifică faptul că el estimează că valoarea dolarului în raport cu francul francez va rămâne cel puțin identică cu cea de azi sau în cel mai bun caz va crește.

Pe piața de schimb există întotdeauna speculanți profesioniști care caută în mod sistematic să anticipeze variațiile cursului de schimb. Astfel în momentul în care aceștia anticipă deprecierea monedei, ei vând imediat pe piața acea monedă, la cursul zilei angajându-se să o răscumpere ulterior. Dacă între cele două date cursul de schimb s-a modificat, ei înregistrează fie un beneficiu, fie o pierdere, după cum previziunea lor s-a realizat sau nu. Prin intervențiile lor, speculanții participă la formarea cursului de schimb.

b. O speculație facilitată

Speculația este facilitată de transformările pieței schimburilor (globalizare financiară). Operațiunile de schimb se fac continuu, piețele financiare fiind plasate pe fusuri orare diferite. Piețele de schimb sunt interconectate, ca și cum nu ar exista decât un singur loc de tranzacție și de cotație. Pe principalele piețe financiare găsim aceleași produse și aceleași procedee de transmitere rapide a informațiilor.

c. **O speculație periculoasă**

Speculația în sensul negativ al termenului , nu începe decât atunci când cursurile atinse de monede se deconectează de „valoarea lor fundamentală”, astfel încât ea poate fi apreciată prin comparații internaționale ale puterii de cumpărare sau ale productivității. Vorbim astfel de formarea unor „bule speculative” și de apariția unei „economii de casino”. Atunci când operatorii anticipează o creștere a ratei inflației, și în consecință o depreciere a cursului de schimb, vând în mod masiv moneda aflată într-o poziție neconsolidată. Asamblarea acestor comportamente , antrenează o scădere a valorii monedei, care trece de nivelul de echilibru pe termen lung, cu respectarea PPC. După cum spunea Rudgider Dornbush , are loc o suprareacție a cursului de schimb (overshooting).¹

D. LOGICA PATRIMONIALA

a. **Alegerea de portofoliu**

Economia mondială poate fi asimilată unui ansamblu de piețe în special monetare și financiare . Pe aceste piețe care sunt legate unele cu altele prin mijloace de comunicare instantanee, investitorii (bănci , fonduri de pensii etc) *caută să maximizeze randamentul portofoliilor lor de active minimalizând riscurile asumate*. Căutarea celui mai bun randament dă naștere la mișcări de capitaluri pe termen scurt . Acestea din urmă sunt la originea unor oferte suplimentare în raport cu anumite devize și a unor cereri noi în legătură cu alte devize. Astfel prețul de echilibru (cursul de schimb) al diferitelor monede se modifică în cadrul pieței schimburilor.

Creșterea considerabilă a circulației de capital pe termen scurt, începând cu primii ani ai deceniului opt , face ca factorii financiari să ocupe un loc predominant în determinarea cursului de schimb și influența lor să o surclaseze pe cea a variațiilor puterii de cumpărare sau pe cea legată de ponderea fluxurilor comerciale.

b. **Paritatea ratei dobanzii**

- **influența ratei dobânzii.** Nivelul ratei dobânzii are impact asupra fluxului de capital: dacă rata dobânzii crește puternic în Franța de exemplu, investitorii străini- atrași de randamentul crescut – vor fi tentați să-și plaseze aici capitalurile. Un aflax de capital în Franța implică o cerere puternică de monedă franceză, a cărei valoare tinde să crească pe piața schimburilor. Invers dacă rata dobânzii scade în Franța , ieșirile de capital provoacă o ofertă de monedă națională pe piața schimburilor și francul tinde să se deprecieze.
- **Tendința de egalizare a ratei dobânzii.** Importanța variabilelor financiare în determinarea cursului de schimb îi determină pe anumiți observatori să insiste asupra rolului ratei dobânzii. Conform teoriei parității ratei dobânzii valoarea cursului de schimb ar depinde de anticipațiile operatorilor relativ la riscul prezentat de fiecare monedă. In absența unei divergențe a riscurilor, rata dobânzii din diferite țării ar trebui să tindă spre un nivel similar.
- **Primele de risc.** Operatorii impun rate ale dobânzii cu atât mai ridicate cu cât moneda vizată riscă și o scădere a cursului sau devalorizarea .Primele de risc reprezintă suplimentul de remunerație solicitate de investitori pentru a compensa riscul pierderilor din procesul de schimb anticipat. Astfel rata dobânzii din fiecare țară va evolua până la egalarea randamentelor atinse de fiecare monedă .*A priori*, nu sunt rațiuni ca agenții economici să accepte a-și plasa fondurile în prezenta aceluși risc pentru rate ale profitului diferite.

1.7 DEVALORIZAREA

A. REUȘITA UNEI DEVALORIZĂRI

a. Obiective

Ca urmare a operelor lui Nurkse (Essays in International Finance, 1945), apoi ale lui James E. Meade (The Balance of Payments, 1951), cursurile de schimb au fost considerate după al doilea război mondial ca instrumentul cel mai bine adaptat pentru reechilibrarea balanței plăților și pentru reasigurarea echilibrului intern și extern.

Atunci când un stat are un deficit al balanței comerciale (exporturi insuficiente in raport cu importurile)poate incerca a-l resorbi prin devalorizarea monedei proprii.Aceasta operațiune trebuie în mod normal să provoace două efecte care se vor intensifica:

- Prețul mărfurilor naționale exprimate în monedă străină este scăzut, exporturile fiind astfel stimulate ;
- Prețul mărfurilor străine exprimate în monedă națională crește, importurile fiind astfel frânate.

b.Condițiile reușitei

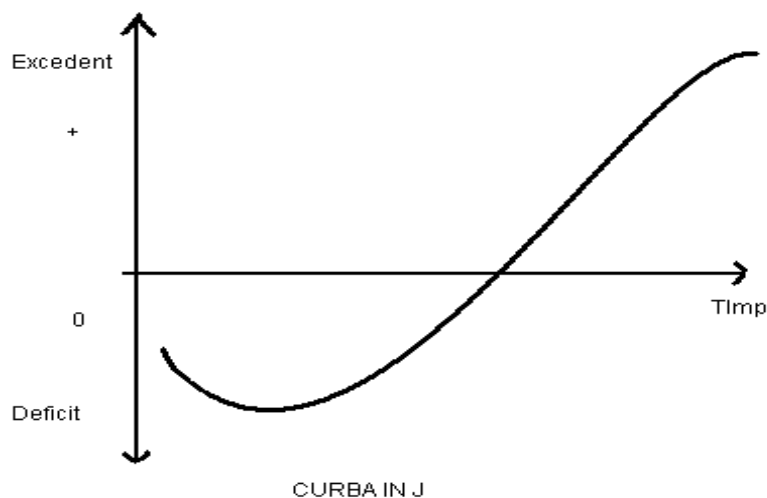
Pentru ca o devalorizare să fie reușită, trebuie ca importurile și exporturile să fie suficient de elastice (sensibile) în raport cu prețurile.Altfel spus volumul schimburilor trebuie să fie sensibil la variațiile de pret.Pentru a consolida reechilibrarea balanței comerciale se poate completa devalorizarea cu un plan de stabilizare care să comprime cererea internă, astfel si importurile.

B. LIMITELE DEVALORIZĂRII

a. Un nou context

Incepând din a doua jumătate a anilor 1970 devalorizarile s-au arătat mai puțin eficace și lupta contra inflației a devenit o prioritate.In Europa , filosofia politicii monetare s-a modificat , in sensul că autoritățile monetare au considerat că stabilitatea cursului de schimb în cadrul acordurilor de schimburi fixe ar trebui să treacă pe primul plan

Sold

balan

Intr-o primă perioadă , devalorizarea accentuează deficitul comercial în loc de a-l corecta, deoarece pe termen foarte scurt , volumul schimburilor se modifică puțin în timp ce economia suferă o degradare a termenilor de schimb (creșterea prețurilor la produsele importate și diminuarea la produsele exportate).

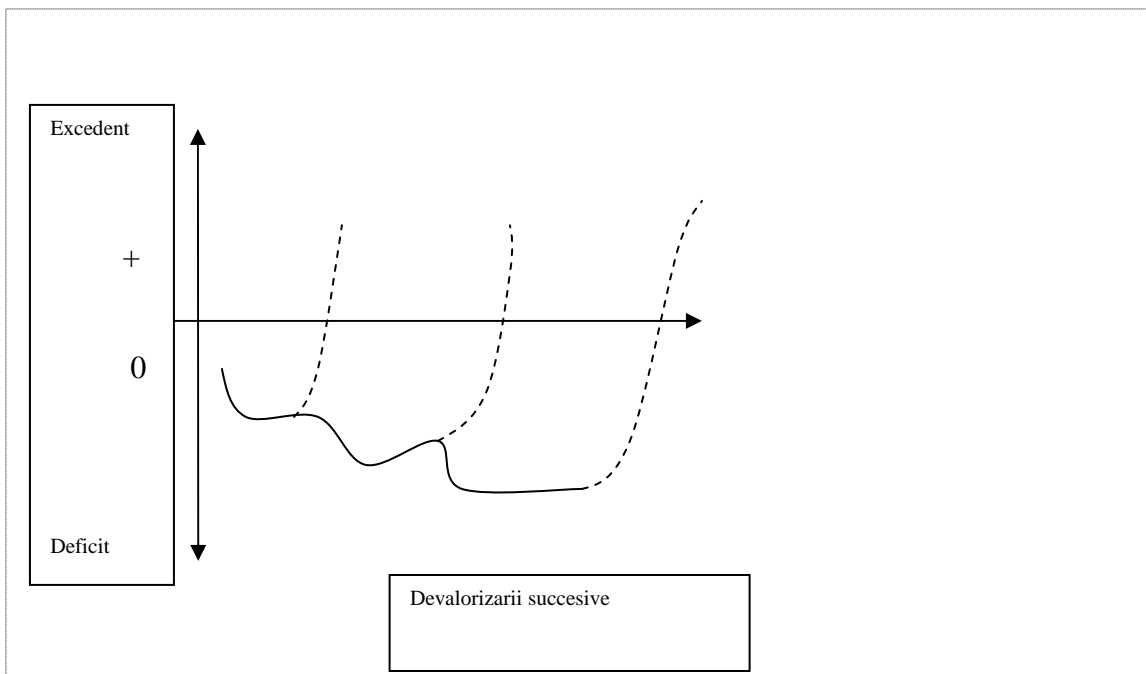
Ineficacitatea devalorizării este legată în primul rând de o internaționalizare crescândă a economiilor (importurile al căror preț este în mod mecanic crescut prin intermediul devalorizării, au o pondere mai mare în cererea finală și intermediară, ceea ce provoacă o inflație puternică); apoi apartenența țărilor europene la SME le obligă să negocieze nivelul devalorizării cu ceilalți parteneri europeni, ceea ce se traduce prin stabilirea unei limite a devalorizării , care în final este puțin eficace.

Reducerea în volum a importurilor și creșterea tot în volum a exporturilor, nu este suficientă în cele mai multe cazuri, pentru a compensa degradarea condițiilor de schimb provocată de devalorizare.

b) Cercul vicios al devalorizării

Anumite state, precum Franța sau Italia, au trăit experiența cercului vicios al devalorizărilor. Acestea ridică prețul importurilor, iar întreprinderile cele mai afectate de aceste creșteri ale costului tind să-l reporteze în prețul de vânzare, ceea ce provoacă o transferare a creșterii prețului către alte sectoare. Această inflație constituie originea unei noi devalorizări care ea însăși are efecte inflaționiste. La sfârșitul ciclului, întreaga economie este afectată, iar slaba competitivitate a întreprinderilor nu este înlăturată.

De o manieră generală, devalorizarea poate ameliora competitivitatea prețului produselor, dar nu rezolvă problemele de competitivitate structurală (insuficiența calitativă a produselor, rămânere în urmă în materie de inovații, deficiențe ale serviciilor post-vânzare). În plus atunci când o țară își devalorizează moneda, exportatorii sunt tentați să nu țină cont de întreaga devalorizare în prețul propus clienților străini. Ca efect ei pot crește prețul în moneda națională fără să modifice valoarea exprimată în devize (se spune că are un comportament de limită). Transmiterea efectelor devalorizării asupra prețurilor este astfel alterată.

ETALONUL AUR

FUNȚIONAREA ETALONULUI – AUR

a. Apariția etalonului aur

La începutul secolului al XIX –lea , când schimburile comerciale se intensifică etalonul-aur s-a introdus ca o prelungire a sistemelor monetare naționale, fără ca o conferință internațională să-i oficializeze fundamentele. Automatismele schimbului se statuează și astfel etalonul-aur a funcționat pe deplin începând din anii 1870 (abandonul bimetalismului aur-argint în cea mai mare parte a țărilor) până la primul război mondial.²

b. Reguli de funcționare

Etalonul aur se bazează pe câteva reguli esențiale , descrise mai ales de un grup de experți englezi , Comitetul Cunliffe, reunit la cererea guvernului britanic in 1918:

² Nicolae Murgu , Mugur Isaescu , Aurul – mit și realitate
Ed. Junimea , Iasi , 1981

- definierea monedelor printr-o cantitate de aur fixă . Astfel și-a conservat francul francez aceeași valoare din 1803 până în 1914, și anume 322,5 miligrame de aur fin,
- convertibilitatea monedelor în aur.
- libera circulație a aurului în interiorul și în exteriorul frontierelor.

c. mecanismele de reajustare

In teorie etalonul aur trebuie să îndeplinească două funcții esențiale , fără intervenția statelor :

- menținerea cursurilor de schimb în benzi de fluctuație foarte înguste.Determinarea parității se putea face foarte ușor prin simpla alăturare și comparare a cantităților de aur ale fiecărei monede . Cursul de schimb al fiecărei monede era obligatoriu apropiat de paritatea oficială , în măsura în care reglementarea unei datorii se putea face în moneda straină după voința debitorului, fie în moneda fiduciară (bilete de banca), fie în aur.
- reechilibrarea balanțelor plăților curente prin fluxuri de capital.Astfel în caz de deficit , cu alte cuvinte atunci când datoriile aparținând nerezidenților depășeau creanțele exigibile în străinătate și în consecință moneda națională tindea să se deprecieze , devenea avantajoasă expedierea aurului în străinătate pentru a-l converti în devize. Scurgerile de aur către străinătate erau la baza unei contracții a masei monetare interne . Această contracție provoca o scădere a preturilor și chiar o refacere a competitivității produselor naționale.

CAP. II BANCA MONDIALĂ

2.1 INFIINȚARE ȘI STRUCTRĂ

Banca Mondială este cea mai prestigioasă instituție internațională de dezvoltare, reprezentând un model pentru majoritatea băncilor de dezvoltare. Procedurile sale de aprovizionare și aprobare a fost deoseori preluate și adaptate necesităților instituțiilor regionale. De aceea, studierea metodelor utilizate de Banca Mondială este necesară atât pentru înțelegerea acestora, cât și scopul extrapolării lor.

Banca Mondială este un sistem bancar format în principal din următoarele instituții:

- **Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BIRD)** - înființată în 1944 (1945), deseori numită și Banca Mondială – principala agenție de finanțare, cu sediu central la Washington.
- **Asociația Internațională pentru Dezvoltare (AID)** - înființată în 1960, debitorii acesteia sunt țările cele mai sărace, care nu îndeplinesc condițiile necesare pentru a obține sprijinul Băncii Mondiale; aceasta împrumută pe termene lungi, care se pot extinde pe 30-40 de ani.
- **Corporația Financiară Internațională (CFI)** - înființată în 1956, se ocupă cu creditarea comercială cu scop lucrativ și investiții de capital. BIRD finanțează reconstrucția țărilor europene prăbușite după cel de-al doilea război mondial, ulterior atunci când economiile acestor state s-au refăcut, BIRD și-a reorientat activitatea și către țările în curs de dezvoltare.
- **Agencia de Garantare Multilaterală a Investițiilor (AGMI)** – oferă garanții în sprijinul investițiilor străine din țările dezvoltate.

Scopul tuturor acestor instituții este acela de a contribui la propășirea economică a țărilor în curs de dezvoltare prin finanțarea unor proiecte din sectorul public și privat al acestor țări prin acordarea de asistență tehnică și economică. La începutul anului 2000 Banca Mondială avea 181 de membri.

Organul suprem de conducere al Băncii Mondiale este Consiliul Guvernatorilor format dintr-un reprezentant al fiecărui stat membru care, de regulă, este ministrul finanțelor. Acest organism se întrunește în ședința cel puțin odată pe an, când are loc o ședință comună cu cea a Consiliului Guvernatorilor FMI. Conducerea curentă a Băncii revine unui Consiliu de Administrație numit și Consiliul Directorilor Executivi format din 24 de membrii. Consiliul de Administrație conduce și instituțiile financiare afiliate (CFI, AID). Acesta este format din reprezentanții Statelor Unite ale Americii, Franței, Marii Britanii, Germaniei, Japoniei și din 19 directori reprezentând grupurile de state. Conducerea Consiliului revine unui președinte ales pe 5 ani, care conduce și administrația Băncii. De regulă, președintele Băncii este un reprezentant al SUA. Votul în cadrul organismelor de

conducere este proporțional cu cota de participare la Bancă.

Elaborarea politicii băncii revine unui Comitet de Dezvoltare, (care nu este instituționalizat), format din miniștrii de finanțe ai țărilor care au reprezentanți în Consiliul Directorilor Executivi. Comitetul de Dezvoltare se întâlnește în ședință de 2 ori pe an, una din ședințe desfășurându-se înaintea întrunirii Consiliul Guvernatorilor și urmărind să stabilească volumul transferului de resurse către țările în curs de dezvoltare.

Banca Mondială are de trei ori mai mult angajați decât FMI, aceștia desfășurându-și activitatea atât la sediul central, cât și la reprezentanțele deschise în întreaga lume (la mijlocul anilor 1990 existau circa 40 de reprezentanțe).

2.2 OBIECTIVELE BĂNCII MONDIALE

Banca Mondială acordă împrumuturi guvernelor și agențiilor guvernamentale care pot obține garanții solide din partea statului. Printre acestea se pot numara oricare din cele 156 de țări membre care înregistrează un venit anual pe cap de locuitor sub pragul minim de creditare.

Acordarea de împrumuturi statelor membre – Împrumuturile sunt destinate finanțării unor proiecte ce duc la dezvoltarea economică, rezultatele proiectului dând posibilitatea rambursării creditului. Banca oferă valută doar pentru finanțarea proiectului, componenta internă a investiției – salariile, consumurile, intermediare fiind finanțate din resursele financiare ale țării beneficiare. Împrumuturile acordate de BIRD revin, de regula, direct guvernelor țărilor beneficiare iar, atunci când se finanțează proiecte private, este obligatorie garanția guvernamentală.

Intermedierea financiară – În sensul că acționează pentru găsirea de noi resurse sau încurajarea unor bănci comerciale ori grupuri financiare de a participa la cofinanțarea împrumuturilor băncii.

Acordă asistentă și consultantă țărilor membre – Astfel, BIRD elaborează proiecte de asistentă tehnică pentru infrastructura (studii de fezabilitate și fezabilitate) sau pentru

dezvoltarea capacităților manageriale. De asemenea acordă consultanță în implementarea

unor proiecte în domeniul privatizării, dezvoltării pieței de capital etc. Resursele Băncii Mondiale sunt formate din participațiile statelor membre la capitalul Băncii, care este majorat periodic. Din contribuția statelor membre, numai 6 % se varsă, rămâne în permanentă la dispoziția ei, putând fi solicitat în orice moment. Aceasta este una din condițiile ce stau la baza credibilității Băncii, a doua condiție fiind aceea ca împrumuturile nu pot depăși capitalul subscris de membrii, la care se adaugă rezervele. Cota de participare varsată, în moneda națională a țărilor membre, are o pondere redusă în totalul resurselor Băncii.

Principala resursă de finanțare o formează lichiditățile obținute de Bancă pe piața internațională de capital, aceasta reprezentând 85% din totalul pasivului Bancii. Resursele de pe piețele internaționale se atrag prin emisiunea de obligațiuni pe termen mediu și lung și plasarea hartiilor de valoare pe termen scurt guvernelor, băncilor centrale sau comerciale. De menționat că circa 50% din resursele împrumutate colectate de Banca Mondială provin din lansarea de titluri pe termen scurt, aspect riscant în vedere că creditele acordate sunt pe termen lung. Astfel pot să apară neconcordanțe la scadență, precum și diferențe de dobânzi ce pot afecta profitul Băncii.

2.3 DESTINAȚIILE ÎMPRUMUTURILOR ACORDATE DE CĂTRE BANCA MONDIALĂ

Finanțarii proiectelor în domeniul infrastructurii transporturilor, a procedurii și distribuirii energiei electrice – Finanțarea proiectelor de investiții în acest domeniu a fost specifică primilor 20 de ani de activitate ai băncii, pornindu-se de la ideea că dezvoltarea acestor sectoare economice sunt benefice pentru stimularea afacerilor în general. În anii '70, se făcea finanțarea unor proiecte tot mai rar, motivându-se ca ele duceau la crearea unor zone de modernism într-o țară săracă.

Finanțarea unor proiecte de combatere a săraciei și de realizare a unei mai bune distribuții a veniturii naționale – Finanțarea unor astfel de proiecte a avut loc pe la începutul anilor '70 și a vizat în special agricultura și dezvoltarea rurală. Ulterior spectrul programelor de finanțare a fost lărgit spre sectorul social – educația, sănătatea, controlul natalității, alimentația – cu alte cuvinte, creditarea unor proiecte cu efecte directe asupra populației sărace. Trebuie spus că finanțarea unor astfel de proiecte s-a lovit de critici puternice, prin care se susținea că acestea sunt costisitoare, componenta valutară este majoritară și nu se avantajează sectorul particular.

Împrumuturile pentru ajustare structurală și sectorială – Acestea au fost inițiate la începutul anilor '80, ca urmare a recesiunii cu care se confruntau țările dezvoltate și a crizei datoriei care afecta țările în curs de dezvoltare. Împrumuturile de ajustare structurală aveau și continua să aibă ca scop consolidarea mecanismelor de funcționare a economiei și a creșterii ca volum, a exporturilor, urmărindu-se echilibrarea balanței de plăți pe termen lung. Având în vedere că Fondul Monetar Internațional pusese la punct o facilitare de ajustare, cam în aceeași perioadă, deducem o colaborare strânsă a celor două organisme în acest domeniu. În ceea ce privește împrumuturile de ajustare sectorială, ele vizau aprovizionarea cu resurse din import pentru a se putea restructura sectorul privat din economie.

Împrumuturi pentru reducerea datoriei unor țări față de creditorii lor, băncile comerciale – Aceste împrumuturi au apărut tot în anii '80, mulți analiști incluzându-le în împrumuturile de ajustare structurală. Aceste împrumuturi se bazează pe filosofia că, odată ce datoria publică a statului se află în scădere, se eliberează fonduri care pot fi utilizate pentru investiții și dezvoltare. Banca Mondială acordă consultanță statelor membre pe durata negocierii datoriei și își folosește solvabilitatea pentru a da încredere și siguranța procesului.

Împrumuturi de protecție a mediului – denumite „*facilitatea ecologică globală*”, ce sunt destinate finanțării unor proiecte de îmbunătățire a calității apei, de reducere a efectului de seră.

Împrumuturile acordate de Banca Mondială vizează perioade lungi de timp de 15-20 ani, debitorii beneficiind de un termen de grație în rambursare a creditului, de 3-5 ani. În ceea ce privește dobânda, ea este egală cu cea plătită de Banca la resursele care se finanțează, colectate de pe piața de capital, la care se adaugă o marjă de 0.5% pentru acoperirea cheltuielilor de gestiune ale Băncii.

Atragerea de fonduri

Banca Mondială colectează fonduri prin emisiuni de obligațiuni cu rating AAA, dând apoi cu împrumut încasarile în condițiile unei rate a dobânzii cu o jumătate de punct procentual peste costul mediu al fondurilor atrase. În orice moment, Banca Mondială are în finanțare cca 2.000 de proiecte și aprobă aprox. 200 noi împrumuturi anual.

Banca Mondială finanțează numai costul în valută al proiectelor, de regulă în limita a 30-40% din costurile totale ale unui proiect, ceea ce ridică împrumuturile acordate de Banca Mondială la cca. 15 mld. \$ anual, la care se adaugă 5 mld. \$ credite acordate de **Asociația Internațională pentru Dezvoltare (AID)**. Creditele se acordă de regulă pe perioade de 12-15 ani, având perioada de grație 3-5 ani.

Aprovizionarea și finanțarea proiectelor

Întelegând nevoile de finanțare a proiectelor, furnizorii pot identifica oportunitățile de afaceri în domeniul vânzării de bunuri, echipamente, servicii și consultanță.

Propunerea de noi proiecte trebuie adresată Băncii Mondiale chiar de către solicitanții guvernamentali. Companiile nu pot solicita pur și simplu Băncii Mondiale finanțarea de proiecte. Însă, în realitate, inițiative pot avea terțe părți interesate de succesul unei asocieri

si care pot face propuneri si sugestii potențialilor solicitanti de fonduri. Aceste terțe părți pot fi consultanți, firme de construcții, alte societăți comerciale si bănci. După aceste etape, solicitanții de fonduri prezinta B.M. proiectele pentru a fi evaluate.

De multe ori, disponibilitatea potențiala a împrumuturilor, fondurilor cash, asistenței financiare, creditelor de export sau a unei structuri financiare funcționale reprezintă o condiție esențiala a reușitei unui proiect. Deseori proiectele sunt cofinanțate prin diferite forme de sprijin guvernamental bilateral care s-a sustinut că determină apariția „elefantilor albi”, supradimensionați fie din punct de vedere al dimensiunii, fie din cel al tehnologiei. De altfel, acesta este un subiect intens dezbătut. Pentru ca proiectele să fie aprobate si finanțate, cineva trebuie să preia inițiative și să se ocupe de schimbul comercial inițial, acestea trebuie să aibă si experiența, și abilitățile necesare pentru a obține finanțarea. În ultima instanță, oamenii sunt cei care promoveaza proiectele, mai degrabă decât guvernele sau organismele multilaterale.

Informarea

Banca Mondială finanțează o multitudine de tipuri de proiecte în sectoare diferite, precum agricultura, educatie, mediu, sanatate, populatie, energie electrica, telecomunicatii, transport si dezvoltare urbana. Proiectele trebuie să fie fezabile din punct de vedere etnic si financiar., in caz contrar ele fiind eliminate chiar in faza inițiala de evaluare. Procedurile de selecție utilizate de B.M. nu sunt neapărat dificile și îndelungate, iar propunerile înaintate spre dezbateri nu sunt puține. Două surse utile de informare asupra proiectelor sunt:

- Serviciul pentru Oportunități de Afaceri Internaționale – un serviciu asigurat de către B.M., prin care se oferă informații si noutăți despre aprovizionare, licitații, finanțare si derularea proiectelor.
- Development Business – o publicație bilunară a Departamentului Economic si Social al Națiunilor Unite referitoare la activitatea B.M. si a altor agenții de dezvoltare regională.

Pe lângă informațiile disponibile din aceste surse, este necesară contactarea BM pentru a afla despre toate oportunitățile existente. Poate fi utilă și contactarea funcționarilor

regionali și sectorali din Washington și stabilirea unor întâlniri periodice cu acestia, devenind posibilă astfel monitorizarea evoluției tranzacțiilor și înțelegerea sistemului de funcționare a BM..

Cine poate licita pentru afacerile finanțate de către Banca Mondială?

Companii de toate dimensiunile pot licita pentru afaceri finanțate de către BM. Nu există nici un sistem de înregistrare pentru producători, furnizori de mărfuri și contractori, deși uneori se procedează la o precalificare pentru anumite contracte de lucrări civile. BM deține un sistem de înregistrare computerizată a consultanților, numit „Informații despre firmele de consultanță”.

În toate situațiile, solicitantul finanțării este responsabil de întocmirea documentației licitației pe care furnizorii și contractorii i-o vor solicita după inițierea proiectului. Sarcina de a respecta etapele procesului urmat de proiecte revine furnizorului/contractorului.

Agencia Internațională pentru Dezvoltare (AID)

Beneficiarii facilitatilor de credite ale BM sunt în mod necesar țări în dezvoltare, dar care au atins un anumit nivel de solvabilitate. Țările cele mai sărace, care au o solvabilitate suficient de ridicată, pot beneficia de finanțare din partea AID. Si creditele AID sunt oferite numai solicitanților naționali/guvernamentali. Condițiile împrumuturilor sunt mult mai favorabile, termenele de creditare variază în general între 35 și 40 de ani, având perioada de grație de 10 ani. Nu se percep dobânzi, ci numai o taxă anuală de operare – service charge – de 0.75%. Procesul urmat de proiect și licitația de cumpărare în cadrul proiectelor finanțate de AID sunt aceleași ca în cadrul creditelor acordate de BM.

Corporația financiară Internațională

Aceasta funcționează ca o bancă comercială prezentând însă anumite particularități. Deși CFI funcționează ca un creditor cu scop lucrativ, ea beneficiază de statutul sau de divizie a Grupului Băncii Mondiale, ca și proiectele în care se implică. Aceasta înseamnă că

ea oferă finanțare pentru proiecte de infrastructură și din sectorul privat în condiții mai avantajoase decât cele practicate de majoritatea băncilor comerciale. Însă dacă un debitor nu își onorează obligațiile generate de o facilitate oferită de CFI, acesta își poate pierde credibilitatea în fața BM, ceea ce îi va afecta serios posibilitățile de a obține spijinul băncii în viitor. De aceea participarea CFI la finanțarea unui proiect este văzută adesea de băncile comerciale ca un factor de diminuare a riscului, ceea ce le încurajează să ofere finanțare prin alăturarea la syndicate de creditare conduse de CFI.

În cadrul acordului de împrumut, CFI încheie un contract de creditare cu solicitantul fondurilor, prin care se acordă în două tranșe. Prima tranșă se constituie într-o finanțare pe termene lungi sau cu perioade de garanție mai îndelungate decât cele practice de alte bănci implicate în finanțarea unui proiect. În cazul celei de-a doua tranșee, finanțarea este oferită în condițiile practicate de băncile comerciale, ceea ce încurajează băncile să se alătore unui club sau sindicat de creditare, ale căror condiții se apropie mai mult pe piața eurocreditelor, în condiții de risc comparabile. Băncile pot fi nemulumite de nivelul taxelor care reflecta capacitatea suplimentară de creditare generate de participarea CFI. Băncile participante semnează un acord cu CFI, prin care riscurile comerciale ale tranzacției sunt distribuite între ele. Însă dacă debitorul nu își onorează obligațiile, aceasta înseamnă că nu a respectat acordul încheiat cu CFI. Este demn de remarcat faptul că împrumuturile și participările CFI nu au fost niciodată reeșalonate în caz de restructurare a datoriei unei țări.

CFI poate oferi capitalul pe care băncile comerciale nu sunt dispuse să îl ofere, ca în cazul unor proiecte generatoare de venituri, precum structuri de tipul construcției, proprietate, solicitând un plan de afaceri, un studiu de fezabilitate, istoricul companiei sau al proiectului, precum și detalii referitoare la experiențe celui care formulează propunerea în domeniul vizat. CFI analizează în detaliu propunerile primite putând acționa în calitate de finanțator corporatist, furnizor de capital de risc, creditor pe termen lung, precum și finanțator de proiect. În prezent CFI este orientată către susținerea dezvoltării infrastructurii privatizate în condițiile obținerii de profit, ceea ce concorda cu prevederile contractuale care stipulează ca scopul său este acela de a „sprijini dezvoltarea economică prin încurajarea creșterii întreprinderilor private/sectorului privat în țările membre”.

2.4 BANCA INTERNAȚIONALĂ PENTRU RECONSTRUCȚIE ȘI DEZVOLTARE

Conducerea, resursele, și operațiile BIRD

Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BIRD) este un organism financiar interstatal care are o funcție complementară cu Fondul Monetar Internațional.

Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare face parte din sistemul Organizației Națiunilor Unite, proeminent în activitatea de finanțare și promovare a dezvoltării economiei țărilor membre.

BIRD sprijină investițiile economiei ale statelor membre ale Fondului Monetar Internațional în curs de dezvoltare prin acordarea de împrumuturi pe termen lung, pentru realizarea investițiilor în valută și pentru garantarea de împrumuturi obținute de un stat membru de pe piața financiară.

BIRD se ocupă de coordonarea ajutorului financiar internațional pentru dezvoltare oferit de unele țări dezvoltate țărilor în curs de dezvoltare.

De asemenea, acordă asistență tehnică cu proiectele de investiții pentru dezvoltare și facilitează pregătirea de cadre superioare de specialitate prin instituții cu pregătiri proprii.

Principalele avantaje ale țărilor membre:

contractarea de împrumuturi pentru investiții în vederea realizării unor proiecte economice necesare țării respective. Solicitantul trebuie să prezinte garanții a caror mărime depinde de proprietățile obiectivului economic și de posibilitățile economiei respective de a suporta sarcina financiară. Nivelul împrumuturilor nu depinde de cota de participare la capitalul social al FMI. Împrumuturile BIRD se acordă în valută convertibilă pe maxim 20 de ani.

Participarea la licitațiile internaționale organizate de BIRD pentru adjudecarea lucrărilor finanțate de aceasta. O țară membră poate prelua prin licitație lucrările dintr-o altă țară membră cu sprijinul băncii.

Țările membre pentru a putea beneficia de împrumuturi trebuie să se adere în prealabil la FMI și să participe la capitalul social al băncii prin vărsamintele stabilite.

De asemenea țările membre sunt datorare să furnizeze informații de orice fel privind economia financiară a țării respective, informații solicitate în vederea stabilirii politicii de împrumuturi față de țara respectivă. Profitul realizat de BIRD se reinvestește în împrumuturile acordate țărilor în curs de dezvoltare.

Conducerea băncii este asigurată de un complex de organe și anume :

- Consiliul guvernatorilor format din câte un guvernator și un supleant, numiți de fiecare țară membră;
- Consiliul administratorilor;
- Consiliul consultative compus din 7 membrii;
- Comitetele de împrumuturi care au ca sarcină analiza situației și elaborarea de rapoarte privind proiectele împrumuturilor solicitate.

Obiectivele și prioritățile financiare ale BIRD

În scopul sporirii flexibilității BIRD în gestiunea sa financiară și pentru a asigura, astfel, o mai bună satisfacere a necesităților clienților ei, Consiliul de Administrație a acesteia, reunite în septembrie 1997, a stabilit noi strategii în perioada următoare în privința portofoliului lor de împrumuturi, precum și în ceea ce privește gestionarea lichidității.

În Raportul Băncii Mondiale pentru anul 1997 se arată că forța motrice a acesteia a fost, în anul 1997 și va contiuna să fie și în următorii ani, **Strategia de restructurare**, concepută ca un vast program de restructurare a instituției, aprobat în martie 1997 și care a avut ca scop transformarea acesteia în instituția cea mai eficientă de pe glob în combaterea sărăciei.

Strategia de restructurare prevede reforma fundamentală care să sporească eficiența Băncii Mondiale în realizarea misiunii sale principale, aceea de luptă în combaterea sărăciei. Pe baza acestei strategii, Banca va întreprinde o serie de modificări care, pe durata a doi ani și jumătate, vor transforma modul de operare al instituției. De exemplu, îmbunătățirea metodelor de lucru, reducerea costurilor aferente, alinierea la nevoile clienților și asigurarea de rezultate mai bune. Se stabilesc o serie de repere clare de performanțe, pe care trebuie să le îndeplinească personalul pentru a putea evalua progresul efectiv realizat. Costurile totale aferente acestei strategii vor fi acoperite prin economii

stricte și prin realocare. Investițiile suplimentare nete prevăzute prin această Strategie se cifrează la 250 milioane de dolari SUA, în anii fiscali 1998, 1999 și de 50 milioane de dolari SUA în anul fiscal 2000. Noile inițiative în sfera politicii instituției întreprinse pe tot parcursul anului ilustrează accentual pe care îl pune Banca pe reorientarea programului său de dezvoltare, pe o mai bună satisfacere a nevoilor clienților și obținerea unor rezultate mai bune în teren.

Acestea se referă la :

- Progresul obținut în implementarea „ **Inițiativei privind Datoriile Țărilor Sărace Puternic Îndatorate**” (HIPC), ce a reprezentat unele din cele mai importante realizări ale anului. În martie 1997, Uganda a devenit prima țară care a beneficiat de această nouă inițiativă;
- Extinderea și perfecționarea studiilor asupra stării de sărăcie, pentru a facilita strategii mai eficiente în vederea reducerii acesteia;
- Impletirea mai stransă a dimensiunii sociale a dezvoltării, în activitățile Băncii. Deși activitatea în domeniul dezvoltării sociale este într-un stadiu relativ de început, se așteaptă ca gradul înalt de angajare să ducă la un progres rapid;
- Punerea accentului pe dezvoltarea rurală – care a fost oarecum neglijată în ultimii ani – pentru a contribui la creșterea economică și la reducerea sărăciei în zonele rurale, unde trăiește 75% din populația săracă pe glob;
- Intensificarea acordării de asistență a țărilor care se confruntă cu crize financiare și au sisteme bancare fragile (s-a pus mai puternic accentul pe colaborare dintre Bancă și FMI în eforturile lor de întărire a sistemelor bancare ale statelor membre).

Acordarea de spijin din partea Băncii pentru țări ieșite din conflicte a fost prezentată într-un raport intitulat „**Cadrul pentru implicarea Băncii Mondiale în reconstrucția după ieșirea din conflict**” care a adus elemente noi privind orientarea Băncii către reconstruirea infrastructurii în situații post-conflictuale. Printre acestea, se numără promovarea ajustării și redresării economice, abordarea necesităților sociale și dezvoltarea capacității instituționale. Suportul local acordat în anul 1997 a inclus curățarea câmpurilor minate și demoralizarea și reintregirea foștilor combatanți și refugiași în cadrul comunităților respective, în țări ca Bosnia, Croatia sau Ruanda.

Principalele priorități financiare ale BIRD, concepute ca strategii de asistență ale Băncii pentru mulți din clienții din Europa Centrală și de Est, s-au concentrate pe asigurarea acestora pentru intrarea în Uniunea Europeană au vizat :

- reforma pensiilor, care s-a integrat în cadrul reformei sectorului public din regiune, mecanismele de protecție constituind o prioritate pentru protejarea celor vulnerabili la efectele negative ale reformei. Tot aici se include și împrumuturile pentru reducerea lipsurilor din domeniul bunurilor de importanță vitală și pentru sporirea încrederii populației în programele de reformă;
- sprijinul pentru reforma din sectorul financiar, evidențiat prin împrumutul acordat Bulgariei, care a ajutat la demararea procesului de restructurare a întreprinderilor, reabilitare a sectorului bancar și de accelerare a privatizării;
- sprijinirea reconstrucției și refacerea infrastructurii deteriorate, curățarea câmpurilor minate, repararea locuințelor și spitalelor, cum au fost programele derulate în Bosnia și Hertegovina cu sprijinul Uniunii Europene;

CAP. III BANCA MONDIALA IN SOCIATATEA CONTAMPORANA

3.1 ROLUL ACTUAL AL BANCII MONDIALE

Banca Mondială a devenit lider al dialogului asupra politicilor structurale, printre care măsurile de reducere a sărăciei, dezvoltarea sectorului privat, dezvoltarea și administrarea instituțională. Banca dispune de o gamă de instrumente cu ajutorul cărora conduce acest dialog, inclusiv operațiunile de acordare de împrumuturi pentru ajustarea sectorului privat cum ar fi PSAL 1 și PSAL 2, o serie planificată de împrumuturi

Programatice de Ajustare, câteva operațiuni de investiții sectoriale și de activități economice, cum ar fi recent încheiată Revizuirea a Cheltuielilor și Instituțiilor Publice (PEIR) și planificatul Memorandum Economic de Țară (CEM).

In unele domenii in care Banca este lider al dialogului, analiza pe care aceasta o efectueaza este impartasita si FMI si este folosita ca baza pentru cadrul fiscal, insa nu exista puncte de referinta structurale sau conditii strategice corespunzatoare in Acordul Stand-By al FMI. In alte domenii in care Banca este lider, ASB reflecta anumite elemente in conditionalitatile pe care le include. Acestea sunt in general masuri de reforma structurala care au importante implicatii fiscale, cum ar fi reforma si restructurarea sectorului energetic. Exista si alte domenii de responsabilitate comuna cum ar fi Programul de Evaluare a Sectorului Financiar (FSAP).

Personalul FMI si al Bancii Mondiale mentin o legatura stransa de colaborare in vederea sprijinirii programului de reforma al Guvernului si isi coordoneaza activitatile de consultanta strategica acordata autoritatilor romane.

Autoritatile romane urmeaza o strategie menita sa mentina stabilitatea macroeconomica si sa stabileasca o crestere economica sustenabila si o reducere a saraciei, indreptandu-se catre telul final, acela al aderarii la Uniunea Europeana. Elementele cheie ale acestei politici includ intarirea disciplinei platilor in intreaga economie, in special in sectorul energetic, intarirea constrangerilor bugetare pentru intreprinderile de stat, urmarind activ privatizarea si restructurarea intreprinderilor si a bancilor, consolidand protectia si siguranta sociala. Pe termen mediu, continuarea redresarii economice actuale va depinde in mare masura de mentinerea vitezei reformei si de continuarea intr-o maniera constanta a reformelor de dezvoltare a sectorului privat. Astfel de reforme ar sublinia transparenta si responsabilitatea guvernului, imbunatatirea mediului de afaceri si actiunile de intarire a regulamentelor si supravegherii pietelor financiare si de capital.

Printre domeniile strategice in care Banca este lider si care nu sunt direct incluse in programul FMI sau in dialogul cu autoritatile se numara consolidarea protectiei si

sigurantei sociale, revitalizarea economiei in zonele rurale, dezvoltarea si guvernarea

institucionala si imbunatatirea mediului de afaceri. Dialogul Bancii pe probleme de politici pentru consolidarea protectiei sociale include monitorizarea saraciei, asistenta sociala,

reforma pensiilor, reforma protectiei copilului, reformele din sectorul de sanatate si instruirea si redistribuirea fortei de munca. Acestea au fost sprijinite de Imprumutul Bancii pentru Protectia Sociala si Forta de Munca, Imprumutul pentru Dezvoltarea Sectorului Social, Fondul de Dezvoltare Sociala si Imprumutul pentru Inchiderea Minelor. Aceste masuri sunt in continuare sprijinite de activitati economice cum ar fi recent incheiatul Profil al Saraciei si Studiul asupra Furnizarii de Servicii pe plan Local si de urmatoarele studii economice asupra saraciei si vulnerabilitatii, reformei pensiilor si evaluarii varstei de pensionare pentru femei si barbati.

Banca are o gama de programe pentru revitalizarea economiei in zonele rurale. Acestea includ Imprumutul de Finantare Rurala care sprijina activitatile generatoare de venit si care va fi suplimentat de un Studiu asupra legaturilor existente intre cresterea rurala/urbana care sa pregateasca terenul pentru un Imprumut de Dezvoltare Rurala care sa sprijine dezvoltarea infrastructurii si imbunatatirea administrarii la nivelul comunitatii. Imprumutul pentru Reabilitarea Irigatiilor sprijina reabilitarea infrastructurii si reforma institutionala. Alte activitati de sprijin economic includ Studiul Legaturilor Sociale din cadrul Comunitatii si Studiul de Dezvoltare a Vaii Jiului.

Banca are un program puternic de dezvoltare si guvernare institutionala. Acest program este construit in jurul recentelor reforme ce au avut loc in finantele publice, impozitare si descentralizare. Dialogul asupra politicilor a fost facilitat de recent incheiata Revizuire a Institutiiilor si Cheltuielilor Publice (PEIR) care au inclus analiza si recomandarile legate de 1) imbunatatirea alocarii resurselor in sectorul de sanatate; 2) furnizarea asistentei sociale la nivel local; 3) reforma sistemului de pensii; 4) institutiile de management al bugetului; 5) descentralizarea fiscala si 6) reformele bugetare in domeniul juridic. Dialogul politic va continua printr-o Evaluare a Responsabilitatii Financiare a Tarii (CFAA) care urmeaza a fi lansata in curand. Banca a incheiat un Raport de Diagnostic al

Coruptiei in Romania inainte ca Guvernul sa pregateasca Programul National de Prevenire a Coruptiei. Se incepe acum lucrul asupra unei serii de Imprumuturi de Ajustare Programatica (PAL), primul dintre ele urmand sa se concentreze asupra reformelor institutionale si de guvernare din cadrul serviciului public si al sistemului juridic, precum si asupra administrarii cheltuielilor publice. Acest program va fi sprijinit de un Imprumut de Dezvoltare Institutionala a Sectorului Public si Privat (PPIBL) in valoare de 18,6 milioane USD, care va oferi asistenta tehnica pentru aceste activitati si pentru activitati legate de privatizare. Alte mijloace de sprijinire a dezvoltarii institutionale sunt finantarea unui proiect cadastral si de inregistrare a terenurilor, un proiect asupra aspectelor de mediu legate de inchiderea minelor, un proiect de reducere a riscurilor, co-finantat de un grant GEF, care se concentreaza pe distrugerile cauzate de cutremure, de deversarea deeurilor toxice precum si pe alte pericole existente in zone cu risc ridicat, si de un proiect regional asupra Facilitarii Comertului si Transporturilor in Sud-Estul Europei.

Banca a oferit sprijin si consultanta strategica, in mai multe zone, pentru reformele referitoare la mediul de afaceri. Prin programele PSAL 1 si PSAL 2, Banca si-a concentrat atentia asupra reducerii barierele ce stau in calea intrarii societatilor si firmelor mixte, punand in aplicare standarde de contabilitate recunoscute pe plan international si introducand proceduri imbunatatite de faliment si lichidare. Programele PAL vor aborda, de asemenea, probleme legate de mediul de afaceri si toate aceste initiative vor fi sprijinite de asistenta tehnica oferita in cadrul PPIBL.

Imprumutul pentru ajustare programatica PAL, in valoare de 150 de milioane de dolari, destinat reformei administratiei publice va necesita, la randul sau, eficientizarea serviciilor publice. "In domeniul reformei justitiei, agenda noastra este identica cu cea a Uniunii Europene". Parlamentul European a recomandat Romaniei sa isi redirectioneze eforturile in privinta aderarii catre o reforma reala a justitiei si a administratiei publice, in vederea combaterii coruptiei care tine deoparte investitiile straine. Printre masurile pe care autoritatile romane trebuie sa le adopte pana in luna iunie se numara un pachet legislativ care sa permita scoaterea de sub controlul ministrului Justitiei a judecatorilor, numirea,

promovarea si sanctionarea lor urmand sa fie realizate de o comisie formata din alti Judecatori independenti.

Domenii in care Banca Mondiala este lider si in care analiza acesteia serveste ca informatie de baza pentru programul FMI

Banca sprijina programul de privatizare al Guvernului Romaniei prin intermediul programului PSAL 2, ce include obiective si termene pentru privatizarea societatilor comerciale de stat si a institutiilor financiare. Programul consolideaza progresul inregistrat in cadrul programului PSAL 1 si identifica pachete de societati din cadrul carora un numar minim de societati este selectat pentru privatizarea caz cu caz si pentru restructurare. Au fost identificate si intreprinderi concrete, cum ar fi Alro, Alprom si Petrom. Cheia succesului acestui program este acordul cu Banca privitor la strategiile de privatizare a acestor entitati si adoptarea ulterioara a unui proces de licitatie clar, deschis si transparent, folosind serviciile consultantilor de investitii calificati, intr-o maniera consecventa cu politica Bancii.

Banca a condus dialogul asupra restructurarii, reformei si privatizarii intreprinderilor din industria energiei electrice, energiei termice si gazelor naturale si asupra adoptarii legislatiei de reglementare in procesul de pregatire pentru privatizarea cu investitori strategici. Ca parte a acestui proces, Banca sprijina, printre altele, reforma tarifelor la energie si eliminarea arieratelor in sectoarele energiei electrice, energiei termice si gazelor naturale, aceste obiective fiind incluse in conditionalitatile din cadrul PSAL 2, insotite de conditiile legate de privatizarea intreprinderilor din domeniul distributiei energiei electrice. Aceste conditii au fost indeaproape coordonate cu FMI, deoarece Acordul Stand-By include si prevederi pentru reformele structurale in sectorul energetic, care includ stabilirea tarifelor, eliminarea arieratelor si imbunatatirea ratelor incasarilor. Banca este cea care conduce dialogul institutiilor financiare internationale cu guvernul asupra unor probleme importante pe termen lung, cum ar fi restructurarea sectorului de productie a energiei

electrice si integrarea sectorului energetic romanesc in Piata Regionala de Electricitate din Sud Estul Europei si in Piata de Electricitate a Uniunii Europene si ofera asistenta pentru problemele aferente de reglementare si de functionare a pietei. Banca a oferit si asistenta tehnica Ministerului Industriei in vederea punerii la punct a unui sistem de stabilire a pretului si de impozitare a gazului pentru a atrage mai multe investitii in acest sector. Dialogul politic in aceste domenii si precum si in altele, mai ales in sectorul energiei termice, va fi facilitat in continuare de dialogul permanent cu Guvernul asupra documentului final referitor la Strategia pentru Energie si Infrastructura si la recomandările sale operationale. Din nou, seria de programe PAL va fi folosita ca mijloc de incorporare a consultantei strategice in aceste domenii in operatiunile de creditare ale Bancii.

Banca este lider al dialogului si al consultantei strategice cu privire la reglementarea, restructurarea, privatizarea si lichidarea bancilor. In cadrul PSAL 1 a fost modificata Legea Privatizarii Bancilor si au fost stabilite proceduri transparente de privatizare. Cerintele de lichiditate si solvabilitate ale BNR au fost inasprite si au fost introduse prevederi pentru a imbunatati conformarea la reglementarile prudentiale, fiind efectuate audituri externe in conformitate cu Standardele Internationale de Contabilitate. Au fost introduse reforme legale si institutionale pentru eliminarea ordonata a activelor ne-performante. Aceste schimbari de strategie au stat la baza lichidarii bancii cu cele mai mari probleme (Bancorex), in timp ce Banca Agricola a fost restructurata si privatizata in cele din urma, precum si alte doua banci de stat mai mici. Aceasta strategie este continuata si in programul PSAL 2 cu masuri menite a incheia vanzarea Bancii Comerciale Romane (BCR) si a restructura Casa de Economii si Consemnatiuni (CEC). Aceste initiative au fost sprijinite de FMI care a inclus criteriile de performanta Stand-By in legatura cu privatizarea BCR si actiuni preliminare legate de cerintele BNR de constituire a provizioanelor. Banca va continua dialogul cu guvernul in ceea ce priveste nevoia de a inainta pe calea imbunatatirii cadrului legal si de reglementare pentru sectorul valorilor mobiliare si cel al asigurarilor precum si pentru sectorul bancar. PPIBL va furniza finantare pentru aceste activitati.

Domenii de responsabilitate comuna

In timp ce Banca a devenit lider al reformelor structurale si de privatizare in sectorul energetic, asa cum s-a precizat mai sus, FMI si-a manifestat un puternic interes din punct de vedere macroeconomic, deoarece veniturile din privatizare sunt folosite pentru a reduce datoria publica iar deficitul cvasi-fiscal al societatilei de stat reprezinta o amenintare pentru stabilitatea macroeconomica. In consecinta, cele doua institutii dezvoltat o consultare si o coordonare intensa cu privire la aceste probleme. FMI a introdus in Acordul Stand-By conditii legate de tariful la energie electrica, arieratele la gaze naturale si incasarea facturilor la energia electrica, precum si privatizarea unui pachet de intreprinderi incluse in programul Bancii. In vreme ce termenii programelor respective sunt consecventi si se sprijina reciproc, programul Bancii este motivat si se concentreaza pe eficienta structurilor de piata rezultate, pe o functionare imbunatatita a intreprinderilor, furnizarea serviciilor, performanta financiara si pe transparenta procesului si imbunatatirea generala a administrarii sectoriale iar FMI se concentreaza pe generarea imediata de venituri, controlul cheltuielilor si restrangerea sarcinilor fiscale actuale.

Banca si FMI au efectuat impreuna un Program de Evaluare a Sectorului Financiar, care a fost incheiat in luna iunie 2003.

Domenii in care FMI este lider si a carui analiza serveste ca punct de plecare pentru programul Bancii Mondiale

In timp ce Banca s-a concentrat pe simplificarea sistemului de impozitare ca metoda de imbunatatire a mediului de afaceri, Fondul conduce dialogul pe probleme fiscale. In plus fata de realizarea obiectivelor fiscale globale, programul Stand-By al Fondului include conditii structurale si criterii de performanta legate de introducerea noilor legi pentru TVA si pentru impozitul pe profit, de majorarea accizelor specifice si de eliminarea preferintelor de impozitare din sistemele de percepere a taxelor vamale si de impozitare a profitului. FMI ofera si asistenta tehnica in sprijinul unificarii sistemelor de impozitare a veniturilor din salarii.

FMI conduce dialogul cu privire la anumite politici de restrangere a anumitor cheltuieli in sectorul public. Acestea includ politici privitoare la stabilirea salariilor atat pentru functionarii publici cat si pentru societatile de stat. FMI cere rapoarte de monitorizare a bugetelor pentru o lista stabilita de societati de stat si a impus conditii in programul Stand-By cu privire la micșorarea fondului de salarii in aceste intreprinderi si la realizarea obiectivelor de disponibilizare convenite. In plus, FMI conduce discutiile legate de cerintele de deconectare a neplatitorilor din sectorul energetic si al gazelor.

In aceste domenii, Banca ia in considerare recomandarile strategice ale FMI si se asigura ca politica proprie si consultanta oferita sunt consecvente cu acestea.

Domenii in care FMI conduce discutiile si in care Banca Mondiala nu este implicata direct

FMI este pe deplin responsabil de dialogul asupra politicii monetare, ratele dobanzii, regimul ratei de schimb, balanta platilor si de toate problemele statistice aferente.

Strategia si Operatiunile de Creditare ale Grupului Bancii Mondiale

Strategia de Asistenta pentru Romania (CAS) a fost prezentata Board-ului Bancii Mondiale pe data de 19 iunie 2001. CAS defineste serviciile de creditare si de consultanta ale Bancii, ce se bazeaza pe prioritatile guvernului de reducere a saraciei si de aderare la Uniunea Europeana si dezvolta activitatile initiate sub egida Cadrului Largit de Dezvoltare, pentru care Romania a fost una din tarile pilot. Aproape o jumatate din programul de creditare pentru exercitiile financiare 02-04 este reprezentat de imprumaturile de ajustare. Au fost schitate doua scenarii de imprumut distincte. In scenariul pesimist in care Romania ar demonstra un mers ezitant al reformei, sprijinul Grupului Bancii Mondiale ar fi redus semnificativ la nivelul de 60 de milioane USD in perioada programului pentru exercitiile financiare 02-04, activitatile fiind concentrate pe cateva interventii directionate catre reducerea saraciei. Totusi, Romania a ramas cu succes in cadrul scenariului optimist de

creditare, conform caruia Banca a prevazut angajamente de pana la 995 de milioane de dolari pe durata exercitiilor financiare 02-04, fata de 600 milioane dolari in perioada exercitiilor financiare 98-00. Acest lucru reflecta indeplinirea obiectivelor scenariului optimist, printre care progresul in stabilirea unui climat macroeconomic care sa conduca la scaderea inflatiei si la o crestere sustenabila, precum si la progresul problemelor structurale, cum ar fi privatizarea, asa cum a fost initiata in cadrul PSAL 1, initierea privatizarii si procesului de restructurare pentru un numar de societati mari de stat ramase, incheierea unui acord asupra planului si programului de reducere a arieratelor la energie electrica, acordul asupra metodei si termenului de privatizare a Bancii Comerciale Romane si a CEC, imbunatatirea sectorului financiar, a cadrului legal si de supraveghere, acordul asupra strategiei anti-coruptie si aprobarea legislatiei pentru asistenta sociala.

Scenariul optimist infatiseaza un program de reforme structurale si sectoriale accelerate care vor deschide drumul aderarii Romaniei la Uniunea Europeana. Prima etapa a acestui program a fost lansata odata cu aprobarea programului PSAL 2 de catre Board-ul Bancii in septembrie 2002 si inaintarea Raportului asupra Institutiilor si Cheltuielilor Publice (PEIR) in luna iulie 2002. In cea de-a doua etapa ce va urma PSAL 2, Banca va oferi sprijin printr-o serie de Imprumuturi de Ajustare Programatica (PAL), concentrandu-se asupra reformelor institutionale si de administrare, incheierea programului de privatizare, punerea in aplicare a recomandarilor din Documentul de Strategie in domeniul energetic si al infrastructurii si imbunatatirea mediului de afaceri, precum si a Evaluarii Financiare a Tarii.

IFC a dedicat resurse substantiale pentru punerea in aplicare a strategiei menite a avansa reforma structurala, a sprijini dezvoltarea pietelor de capital si a infrastructurii (utilitati si telecomunicatii) si a oferi sprijin societatilor mici si mijlocii. Pana in prezent, IFC a aprobat peste 200 milioane USD in cadrul a 25 de proiecte totalizand peste 950 de milioane USD (printre care proiecte regionale care investesc in Romania). In plus fata de investitii, IFC s-a angajat la un numar de proiecte de consultanta menite sa sprijine privatizarea si restructurarea marilor intreprinderi de stat, utilitatile publice si sectorul

sanatatii. Gradul de succes pe care IFC il va obtine va depinde intr-o oarecare masura de vointa Guvernului de a demonstra un angajament sustinut pentru accelerarea reformei, in special cu privire la transparenta in privatizarea intreprinderilor, reforma sectorului bancar si a celui financiar, restructurarea si dereglementarea sectorului energetic, descentralizarea fiscala, privatizarea terenurilor si continuarea reformei in sectorul agricol, accesul la invatamant de calitate in zonele rurale si reforma sistemului de pensii pentru a asigura durabilitatea in contextul imbatranirii populatiei. Succesul va depinde, in final, si de capacitatea Romaniei de a atrage investitii straine directe.

3.2 SE MAI JUSTIFICA EXISTENTA BANCII MONDIALE IN SECOLUL AL XXI?

Banca Mondiala si-a proclamat de mult visul unei "lumi libere de saracie". Analod Fondul Monetar International si-ar dori o "lume libera de crize financiare". Obiectivele cruciale si provocatoare, dar pre inguste sepntu secolul XXI- lea.

Asa cum multi au ajuns sa constientizeze, FMI ar trebuie sa priveasca mai departe de simpla gestionare a crizelor financiare sis a se preocupe si de comoratemetele economice necooperative in special in domeniul monetar. Comunitatea internationala a r avea doar de castigat daca FMI devine centru de monitorizare si dialog permanent intre natiunile unite bogate, cele sarace si cele emergente. Dar, in acest scop, tarile din ultimile doua categorii trebuie sa capete un civant mai greu.

Din fericire, asemenea teme reformiste se afla, in sfarsit, pe agenda discutiilor. Intalnirile comune FMI-Banca Mondiala din toamna trecuta au consacrat o crestere a cotelor de votare pentru unele din cele mai subreprezentate economii in plina dezvoltare : China, Mexic, Coreea de Sud, Turcia. O a doua runda de ajustare va trebui sa implice alte economii emergente, fara a pune in claus celor mai sarace.La randul ei, nu atat Banca Mondiala, in special, cat intreaga industri a asistentei oentru dezvoltare, ingeneral, ar avea nevoie de o repositionare in sensul inradacinari mai profunde in statele emergente. Comunitatea internationala trenuie sa reziste apelurilor mioape de a se retrage din

economiile mediu de dezvoltare, pe motiv ca acesta s-ar putea acum “descurca si singure”. In ceea ce priveste guvernanta globala, bolile contagioase, schimbarile climatice sau amenintarile la adresa biodiversitatii, importanta acestor tari nu poate fi subestimata – aici triesc 44% din persoanele infectate cu HIV/SIDA, aici se genereaza 47% din emisiile mondiale CO2. Comunitatea internationala pus si simplu nu are voie sa abandoneze aceste state in asemenea probleme cruciale fara a risca propriul viitor.

Combaterea saraciei este un obiectiv non-negociabil. Dar acesta nu poate fi singurul obiectiv al asistentei internationale sau al Bancii Mondiale. De fapt, un veritabil angajament in reducerea saraciei chiar presupune o colaborare cu tarile in cauza. Ele adapostesc 70% din populatia ce supravietuieste cu mai putin de 2 dolari pe zi, si care se confrunta cu somaj masiv si o pronuntata inechitate sociala, cu lipsa de infrastructura, decalaje regionale si o intreaga lista de alte provocari.

Imprumuturile acordate de catre Banca Mondiala au scazut sub nivelul mediu de la mijlocul deceniului noua, volumul lor creste din nou si reflecta expansiunea bancilor regionale multilaterale, dar si reorientarea catre proiecte de infrastructura cu finantare publica.

Nu inseamna insa ca Banca Mondiala trebuie sa se culce pe laurii in prezent. Produsele ei au nevoie de adaptare. O data cu descentralizarea din mai multe economii emergente, autoritatile sa poate lucra cu aceiasi actori in lipsa unor garantii ale suveranitatii, si sa ofere imprumuturi in moneda nationala.

3.3 RELATIILE ROMANIEI CU BANCA MONDIALA

Grupul Bancii Mondiale cuprinde Banca Internationala pentru Reconstructie si Dezvoltare (IBRD) si Asociatia Internationala pentru Dezvoltare (IDA). Acestea li se aduga inca 2 organisme afiliate: Corporatia Financiara Internationala (CFI) SI Agentia pentru Garantarea Multilaterala a Investitiilor (MIGA) care, din punct de vedere legal si financiar, sunt entitati separate.

Romania a aderat la Vanca Internationala pentru Reconstructie si Dezvoltare in 1972, fiind ca si in cazul aderarii la FMI, singura tara din blocul rasaritean cu exceptand Iugoslavia, care a intreprins la acea data un asemenea pas.

In conformitate cu statutul BIRD, orice stat care devine membru al acestui organism financiar international si subscrie actiuni la capitalul BIRD are obligatia sa verse in contul acesteia 20% din valoarea capitalului scris din care 2% in aur sau dolari SUA, la Federal Rezerve Bank, New York si 18% in moneda nationala. Contul [entru cota din capital scrisa in moneda nationala este deschis la Banca Nationala a Romaniei. Cota de subscriptie, platita in moneda nationala, face obiectul mentinerii valorii. Astfel, tara noastra efectueaza incepand cu anul 1992, operatiunea de mentinere a valorii cotei Romaniei scrise in moneda nationala.

Obiectivul major urmarit in Romania, prin aderarea sa la BIRD, este acela de atragere de resurse financiare necesara procesului general de dezvoltare economica.

Conditiiile care ar trebuie sa fie indeplinite de Romania pentru a devenii membra BIRD sunt: aparenta prealabila la FMI – aceasta aparenta constituia dovada ca tara membra accepta o anumita disciplina in relatiile valutar-financiare internationale, necesare si in relatiile cu BIRD – participarea la capitalul pe actiuni la BIRD, furnizarea de date si informatii. Romania, ca tara membra, furnizeaza Bancii informatii si date privind situatia economica si financiara a tarii.. In general, acestea sunt aceleasi ca si cele comunicate la FMI.

Ca membru BIRD, Romania a beneficiat si beneficiaza de o serie de drepturi ce degurg din aceasta calitate. Astfel, ea a contactat de la BIRD imprumuturi pentru dezvoltarea economica in conditii mult mai avantajoase decat pe piata capitalurilor.

Calitatea de membra asigura tarii noastre posibilitatea participarii la licitatiile organizate de BIRD pentru realizarea proiectelor de investitii finantate de Banca. Pentru proiectele de investitii care urmeaza sa se realizeze in tara noastra cu imprumuturile BIRD, furnizorii romani beneficiaza de o marja de preferinta 15% fata de pretul firmelor strine, mai avantajoase. Se ceeaza, astfel, conditii propice, pentru promovarea exporturilor romanesti, in special cele de tehnologie, asistenta tehnica si know-how. In al treilea tara noastra obtine asistenta tehnica pentru lucrarile de investitii ce urmeaza a se realiza in tara

noastra (daca aceasta asistenta se considera utila). In al patrulea rand, Romania beneficiaza de pregatire superioara, prin institutul propriu al BIRD al unor cadre romanesti. In aderarea Romaniei la BIRD face posibila obtinerea unor informatii de foarte buna calitate privin economia mondiala, comerțul international, ajutorul public, pentru dezvoltare, datoria externa etc., informatii care contribuie la mai buna participare a Romaniei la diviziunea internationala a muncii, la promovarea omertului si cooperarii internationale.

Calitatea portofoliului Bancii in Romania s-a imbunatatit constant in ultimii cativa ani. In timp ce indicatorii globali de performanta sunt pozitivi, cateva probleme comune de punere in aplicare persista. Acestea includ: (i) nevoia de a acorda o atentie speciala dezvoltarii capacitatii de monitorizare si evaluare; (ii) nevoia de a alinia cerintele de raportare financiara la cele mai bune practici internationale si (iii) nevoia de a intari procesul de stabilire a prioritatilor bugetare de catre Guvern, pentru a asigura alocarea fondurilor din cadrul imprumutului BIRD si finantarea echivalenta, pentru a obtine un impact maxim de dezvoltare de la portofoliul Bancii.

Banca Mondiala este activa in Romania din 1991 si a construit un portofoliu de 39 de operatiuni finantate de Banca, cu un angajament total in valoare de 3,9 miliarde USD. Portofoliul din Romania este al doilea ca marime din Europa si Asia Centrala in ceea ce priveste numarul de proiecte si pe locul trei in ceea ce priveste angajamentul total. La data de 8 septembrie 2003, portofoliul activ este de 23 proiecte cu un total net al angajamentelor de 1.431,1 milioane USD si cu un sold total nealocat de 837,5 milioane USD. Distribuirea pe sectoare a angajamentelor nete este dominata de energie si infrastructura (30 de procente, sapte proiecte) si sectoarele sociale (26 de procente, de asemenea sapte proiecte).

Directorul Bancii Mondiale pentru Romania, Owaise Saadat a aratat ca Romania trebuie sa accelereze reforma justitiei si administratiei si sa incheie privatizarile majore in conformitate cu standardele UE pentru a primi noi fonduri de la institutia financiara internationala. Intr-un interviu acordat agentiei Reuters, oficialul BM a precizat ca exista

17 conditii care trebuie indeplinite in domeniul administratiei publice, al institutiilor publice si in cel juridic. Potrivit acestuia, conducerea Bancii Mondiale se va reuni la 30 iunie, prilej cu care reprezentantii in Romania "vor trebui sa spuna ca Guvernul a indeplinit aceste conditii". Potrivit lui Saadat, ultima transa din programul de ajustare structurala PSAL II, in valoare de circa 170 de milioane de euro (210 milioane de dolari), va fi eliberata in luna iunie numai daca Romania va finaliza privatizarea societatilor Petrom, Distrigaz Sud si Distrigaz Nord, Electrica Banat si Electrica Dobrogea. De altfel, eliberarea

Celei de-a doua, si ultima, transa din PSAL II s-a tot amanat. Prima promisiune a oficialilor .

Romani indicau sa suma va fi acordata Romaniei undeva la jumatatea anului trecut, termen amanat, ulterior, pentru sfarsitul anului. Recent, ministrul Finantelor, Mihai Tanasescu, afirma ca programul va fi finalizat pana in vara.

CONCLUZII

In eforturile ei de a sprijinii democratia si buna guvernare, Banca Mondiala trebuie sa insiste asupra celor mai inalte standarde procedurale.

Banca Mondială colectează și distribuie o gamă largă de date privind măsurile sociale și economice în vederea dezvoltării.

Convergenta etse un obiectiv in curs de realizare, dar reduce minim costurile globale pe care le presupune, necesita o reasezare a institutiilor de la Bretton Woods pentru a face fata provocarilor cu care se confrunta economiile emergente.

Asa cum sublinia si David de Ferranti, unul dintre fostii vicepresedinti ai Bancii Mondiale, institutia ar trebui sa-si extinda parteneriatele intelectuale si sa faca echipa cu expertii bine pregatiti, firmele de consultanta si institutiile de cercetare, care prospera acum in statele emergente. Banca Mondiala trebuie sa isi arate deschiderea fata de investirea locala, daca doreste sa fie acceptata de tarile dezvoltate si sa ramana relevanta pentru ele.

In termenii de paritate a puterii de cumparare, venitul net pe cap de locuitor in aceste tari continua sa se cifreze circa 15% fata de nivelul din statele dezvoltate. Inca nu a sosit mometul despartirii.